

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
магістрантів і молодих дослідників**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

16 листопада 2023 року

**Біла Церква
2023**

УДК 636.09:378-053.6:001(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Зубченко В.В., канд. екон. наук.

Власенко С.А., д-р вет. наук.

Шаганенко Р.В., канд. вет. наук.

Качан Л.М., канд. с.-г. наук.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Наукові пошуки молоді у XXI столітті. Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників (Біла Церква, 16 листопада 2023 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2023. – 160 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

2023). – , 2023. – .56-58.

На початкових стадіях запалення відбувається у слизовій оболонці бронхів і надалі поширюється на альвеоли.

Розрізняють гострий, підгострий і хронічний перебіг бронхопневмонії, за походженням – первинну і вторинну. Здебільшого захворювання має сезонний характер (рання весна і пізня осінь). Бронхопневмонія проявляється у молодняку усіх видів тварин [3, 4].

Ключові слова:

Мета роботи – вивчити поширення, етіологію та симптоми катаральної бронхопневмонії у телят ТОВ “Ресілієнт Матюші”.

Матеріалом для дослідження були телята чорно-рябої голштинізованої породи віком 1–4 місяців.

Катаральна бронхопневмонія у телят була досить поширеною у ТОВ “Ресілієнт Матюші” Білоцерківського району Київської області. За статистичними даними за 2022–2023 рр. нею хворіло серед 1–2-місячних 36,6 % телят і серед 2–4-місячних – 28,7 % і у 2023 році – 47,4 і 45,5 % відповідно.

Етіологічними чинниками за катаральної бронхопневмонії у телят були:

а) порушення умов мікроклімату – низька температура в приміщенні, висока відносна вологість та підвищена концентрація амоніаку;

б) незбалансована годівля – за дефіцит цукру, вітаміну D, сульфур та мікроелементів (цинку, мангану, кобальту);

в) утримання телят довготривалий час на глибокій підстилці.

Катаральна бронхопневмонія у телят характеризувалася пригніченням загального стану, гіпорексією та анорексією. У хворих тварин температура тіла коливалася в межах – 39,7–40,8 °С; дихання було почащене (48–72 дих.рух/хв.); кашель нечастий, сухий, болючий; із носових ходів витіюки серозно-катарального характеру. Телята здебільшого лежали або стояли із витягнутою шиєю. Волосяний покрив був тьмяний, скуйовджений та забруднений на задніх частинах тулуба. Кон’юнктива бліда. За перкусії грудної клітки було чути звуки від тимпанічного до притупленого і тупого, а за аускультатії – жорстке дихання, сухі, свистячі і вологі дрібно- і середньопухирчасті хрипи. У частини хворих телят (у ділянках, де відмічався тупий звук за перкусії) дихання було досить послаблене, а іноді і взагалі відсутнє. Частота пульсу коливалася від 93 до 120 уд/хвилину. У *puncta optima* легеневої артерії було чути акцент II тону. У деяких хворих телят проявлявся діарейний синдром, а у частини тварин діагностували олігурію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2012. – Ч. 1. – 528 с.
2. Бронхопневмонія телят: діагностика та комплексна терапія Л.Г. Слівінська, С.К. Демидюк, А.Р. Щербатий, П.С. Мазурок. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького, 2016, т 18, № 3 (71). 95-99.
3. Srikumaran, S, Kelling, C.L., Ambagala, A. (2008). Immune evasion by pathogens of bovine respiratory disease complex. Anim Health Res Rev. 8, 215–229.
4. Пливанюк, Є., Каспров, Р., Ліщук, С., & Добровольський, В. (2021). Показники крові, хворих на бронхопневмонію телят, за умов інтенсифікації вільно радикального окиснення. *Аграрний вісник Причорномор’я*, (100). <https://doi.org/10.37000/abbsl.2021.100.13>
5. Predictive values of haptoglobin and fibrinogen for the treatment of growing calves suffering from bronchopneumonia in field conditions / J.Godeau, J.Coghe, A.Pirlot, P.Lekeux // Rew. med. vet. (France). – 2000. – Vol. 151, № 7. – P. 702–703.

УДК: 636.2.09:616.36:619

КОЗІР І.І., магістрант

Науковий керівник – **ТИШКІВСЬКИЙ М.Я.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ КОРІВ ЗА ГЕПАТИТУ

Печінка є найважливішим органом у процесі обміну речовин високопродуктивних дійних корів. Цей орган відіграє основну роль у контролі нормалізації енергетичного метаболізму, гормонального статусу, детоксикації шкідливих речовин, імунної реакції та репродуктивної функції [1, 2].

Лікування корів при хворобах печінки має бути комплексним, що передбачає дотримання дієт, наявності в раціоні зелених кормів, сіна, кукурудзяної та ячмінної дерти, 1,5–2 кг патоки. З медикаментозних засобів використовують препарати, що відновлюють обмін речовин у гепатоцитах, вітаміни, гепатопротектори, антиоксиданти, глюкопластичні та жовчогінні препарати. Для нормалізації глікоконезу і зменшення надходження жирів у печінку за посиленого розщеплення жиру вводять глюкопластичні препарати, ліпотропні речовини, гепатопротектори [3, 4].

Ключові слова: гепатит, корови, дієтична годівля.

Мета роботи – вивчити ефективність лікування корів за гострого гепатиту.

Матеріалом для дослідження були корови чорно-рябої, голштинізованої породи хворі на гепатит.

Ефективність терапевтичних заходів вивчали у 5 корів, які хворіли на гострий гепатит. Лікування корів, хворих на гепатит, включало фізіологічну обґрунтовану та дієтичну годівлю, причому у всіх випадках тварин обмежували згодовування кормів, що містять надлишок жирів, і віддавали перевагу кормам, які багаті на вуглеводи (вітамінне сіно, сінаж, злакові концентрати, кормові буряки, морква, турнепс, картопля). У пасовищний період згодовували зелені корми [73].

Для відновлення функціональної активності вуглеводного, ліпідного, білкового обміну, хворим коровам внутрішньовенно вводили по 200,0 глюкози у 20 % розчині. Ін'єкції глюкози застосовували одноразово, яка посилює синтез вуглеводів із молочної і пропіонової кислот. Тетравіт, ніотинову кислоту вводили внутрішньом'язово по 15 і 5 мл відповідно, щоденно, протягом семи діб, для підтримання цілісності мембранних структур, який перешкоджає утворенню токсичних продуктів пероксидації ненасичених жирних, відновлює структуру гепатоцитів та функціональну її здатність.

Ефективність терапевтичних заходів контролювали шляхом щоденного клінічного дослідження, аналізом крові, які проводили перед лікуванням та по їх завершенні.

При гострому гепатиті запропоновані і застосовані терапевтичні заходи були ефективними. Вже після першого дня лікування встановлювали покращення апетиту, нормалізацію роботи шлунково-кишкового каналу. Покращувався метаболізм у гепатоцитах. Показники функціонального стану та структури клітин печінки мали тенденцію до нормалізації. Після семиденного лікування клінічний стан у всіх корів відповідав здоровим. Покращувався метаболізм у гепатоцитах, так через сім днів після лікування активність індикаторних ферментів у сироватці крові зменшилась, що вказує на відновлення функцій і структури печінки.

Після лікування знижувалася активність АсАТ у сироватці крові вірогідно ($p < 0,001$), що підтверджує нормалізацію структури як мітохондрій, так і гепатоцитів, де ензим локалізується у великій кількості. Відновлювався стан жовчовиділення, активність ГГТ у сироватці крові корів, після закінчення їх лікування вірогідно ($p < 0,001$) зменшувалася, порівняно з початковим етапом, і не відрізнялася від клінічно здорових.

По закінченню лікування у корів спостерігалася тенденція до зростання концентрації альбумінів та загального білку у сироватці крові, кількість сечовини та глюкози у крові знаходилася у межах фізіологічних коливань, а це є ознакою відновлення функцій печінки у синтезі цих речовин.

Індивідуальний аналіз кожної хворої корови показав, що проведені лікувальні заходи призводили до відновлення всіх функцій та структури печінки, крім цього незначні порушення годівлі або утримання можуть спричинити рецидиви захворювання. Отже, після завершення лікування важливу роль відводили реабілітації тварин. Необхідною умовою реабілітації цього періоду було дотримання повноцінної та енергетично збалансованої годівлі, щоденного моціону (2–3 години) і постійний контроль з боку обслуговуючого персоналу та ветеринарних фахівців.

Спостереження за коровами у після лікувальний період показали, що реабілітаційний період у корів, які хворіли на гепатит, повинен тривати від двох до трьох тижнів. Після цього корови, як правило, відновлювали продуктивність і переводилися на повноцінне утримання і годівлю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ветеринарна клінічна біохімія / [В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.]; за ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. – Біла Церква, 2002. – 400 с.
2. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2012. – Ч. 1. – 528 с.
3. Vlizlo V. Stan der Saure-Base-Haushalt im Blut von Kuhen abhangig von der Konzentration von Ketonkorpem im Blut und Urinn / V. Vlizlo, M. Sukhodolska // V Symposium Ukraine-Austria: Agriculture: Science and Practice. – Kyiv, 2004. – P. 64-65.
4. Сахнюк В.В. Поліморбідність внутрішньої патології у високопродуктивних корів (експериментальне та теоретичне обґрунтування патогенезу, методів діагностики, лікування і профілактики): дис. д-ра вет. наук: 16.00.01 / В.В. Сахнюк. – Біла Церква, 2009. – 324 с.
3. Левченко В.І. Патологія печінки у великої рогатої худоби / В.І. Левченко, В.В. Влізло, В.І. Головаха // Вісник аграрної науки. - 1996. - № 9. - С.50-54/

УДК: 636.2.09:616.36:619

КОЗІР І.І., магістрант

Науковий керівник – **ТИШКІВСЬКИЙ М.Я.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СИМПТОМИ, ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ТА СТРУКТУРА ПЕЧІНКИ У КОРІВ ЗА ГЕПАТИТУ

Печінка в організмі тварин відіграє важливу роль в обміні речовин, вона є своєрідною біохімічною лабораторією - оскільки в ній виконуються такі важливі функції як білоксинтетична, вуглеводна, ліпідна, пігментна, антитоксична, сечовиноутворююча та інші, проходить обмін вітамінів, мінеральних речовин, гормонів. Зв'язуючи порталне та загальне кола кровообігу, печінка знешкоджує токсичні продукти, які надходять до неї із шлунко-кишкового каналу в процесі травлення. Тому вона раніше, ніж інші органи, реагує на дію зовнішніх і внутрішніх несприятливих факторів. Ураження печінки виникають при порушенні годівлі, патології різних органів і систем організму та обміну речовин. Серед хвороб печінки розрізняють гострий і хронічний паренхіматозний гепатит, гнійний гепатит, гепатодистрофію і цироз [1, 2].

Ключові слова: гепатит, корови, гепатомегалія, індикаторні ензими.

Мета роботи – вивчити симптоми, функціональний стан та структуру печінки у корів за гепатиту.

Матеріалом для дослідження були корови чорно-рябої, голштинізованої породи хворі на гепатит.

Дослідження проводилися протягом 2022–2023 років на базі ТОВ “Поділля” Борщівського району Тернопільської області.

У більшості корів за гепатиту діагностували субфебрильну гарячку (39,5–40,5°C), а за гостроперебігаючого процесу – фебрильну (40,5–41,8 °С). У хворих корів пульс був слабого наповнення, прискорений, поверхнєве дихання та тахіпноє, пригнічений загальний стан, зниження апетиту, інколи реєстрували анорексію. У більшості хворих спостерігалися гіпо- та атонія передшлунків, послаблення перистальтики кишечника та запор. У окремих тварин відмічали пронос, тоді калові маси ставали смердючими, з домішками слизу та неперетравленого корму. Із основним симптомом гостроперебігаючого гепатиту була болючість у ділянці печінкового поля, а за хронічного гепатиту – гепатомегалія.

У хворих корів знижувалася білоксинтетична функція гепатоцитів на що вказувала гіпоальбумінемія на фоні незначного зростання концентрації загального білку. Очевидно його збільшення відбувалося за рахунок глобулінових фракцій, особливо гамма-глобулінів, оскільки вони містять основну масу антитіл (імуноглобулінів), які накопичуються у крові при розвитку запальних процесів в організмі, що підтверджувалося розвитком диспротеїнемії та зниження білкового коефіцієнту до 0,6 (p<0,05), порівняно з 0,9 у здорових тварин.

Сечовиноутворююча функція печінки була збереженою у більшості хворих. У частини корів реєстрували її порушення, що спричиняло зниження концентрації сечовини у сироватці